

HABSBURSKÁ MONARCHIE: MINULOST V SOUČASNOSTI?

Monika Glettler

Článek se zabývá srovnáním etnicko-kulturní mnohotvárnosti v Evropě dneška s mnohonárodní habsburskou monarchií, t. j. otázkou, zda to má smysl, na principu nacionální homogenity trvat i tam, kde multietnická existence je tak říkajíc „normální“. Tato problematika je analyzována pohledem zpět na integrující a desintegroující elementy v rakousko-uherském státním svazku na třech příkladech, a sice pod aspektem rovnoprávnosti národních celků na jedné straně a nerovnosti v demografickém, sociálním, hospodářském a kulturním ohledu na straně druhé. Přitom je odpovídající ústavní norma konfrontována s realitou. Jako příklady z tehdejší doby slouží Badeniho jazyková nařízení z roku 1897 a národnostní „vyrovnaní“ na Moravě (1905) a v Bukovině (1909/10). Z toho se dá vyvodit závěr, že má jistě smysl, poohlédnout se mezi pozitivními a negativními zkušenostmi habsburské monarchie po arkánech, t. j. po tajemných lécích proti neonacionalismu současnosti a zkoumat, jaké ideje by pomohly realizovat mnohonárodní stát, případně společnou Evropu a její mír.